

Svenska Canada = Tidningen

The Swedish Canada News

ABO. (Year) 22

Lösnings 5 Cents.

WINNIPEG, MAN., ONSDAGEN DEN 23 JANUARI 1914.

N: r 4.

Historiemålningen.

AF Annie Akerhielm.
(Ur "Idun".)

Vid ett besök på Nationalmuseum för skönhet sedan frapperade det mig, att de tafel, framför hvilka flertal besökande — de långhäradas målningarna och de barhlade målningarna naturligtvis undantagna — förtärovis stannade, voro exempelvis v. Rosen, Cederström, Hellequist: "En hjältes död" i det förslagna. Kort sagt, alla de förtärovisade, förkastade, förläppliga gamla historiemålningarna.

Denna observation kom mig att tänka öfver hurvida det i det ända tillfärdigt skulle vara något berättigt i denna utömda konst. Jag vet att en sådan tankning ådrager mig de konstföreläsningarna. Ty vår tid, sällsamt af alla tider, hvilken på politiskt område ej kan nog utsläta, nog garanterat liggande bestämmelser öfver nationer och riken, öfver nutid och framtid, i händerna på den majoritet den världsliga befolkningen förtärovisade. Eftersom riksdagen slutade en mängd för landet ytterst betydelsefulla frågor, såsom folkkonventionen, bebyggelsen af folkskolornas, den utövningen af överstyrelsens och seminariernas utbildning, tillståndet till riksdagen utömda, med öfriga följande större statskonster, o. s. v.

Kan 1914 års riksdag lösa försvarsfrågan och kvinnofrågan, hvilka nu med sådan oro och spänning diskuteras i landet, ha de mest brännande frågorna därmed bragts ur världen.

RIKSDAGEN ÖPPNAS.

Svenska riksdagen öppnades under öfriga former i Stockholm den 16 januari.

Konung Gustaf öppnade riksdagen den 16:e januari. I troligt behållades ett förslag om rösträtt och valbarhet för kvinnor på samma betingelser som för män. Den liberala regeringens förra förslag till Första kammarens motstånd, trots kvinnornas energiska arbete för att stanna lagstiftarna till förtärovis för det samma.

Om den nya rösträttslagen, som skall framföras vid innevarande riksdag, genomföres, kan kvinnornas ställning störföras i de nordiska länderna. Norge och Finland hafva ju sin ställning till frågan redan afgjord, och i Danmark är det barna- och ungdomsfrågan, när reformen infördes. Allt som rörsträtt för båda könen står nämligen på det nya danska grundlagförslaget.

Den nu samlade riksdagen har många viktiga frågor på sitt program — framför alla andra försvarsfrågan, vid hvilken den nuvarande regeringens öde är uppöpligt knyttet. Eftersom riksdagen slutade en mängd för landet ytterst betydelsefulla frågor, såsom folkkonventionen, bebyggelsen af folkskolornas, den utövningen af överstyrelsens och seminariernas utbildning, tillståndet till riksdagen utömda, med öfriga följande större statskonster, o. s. v.

Afliden äldring.

Manitobas äldsta invånare, Mrs. Tanner eller Desmerais, en indiankvinnas, öfverlevden önsklag i Sandy Bay, Man., i en ålder af 107 år. Mrs. Tanner var född på västra

Mälaren Hans Ekegårdh slår sig igen i Paris.

Det ovanliga har inträffat. Den svenske mälaren Hans Ekegårdh har slagit sig riktigt igenom i Paris. Det är länge sedan något sådant händer. Ekegårdh har öppnat en separatutställning i konsthandeln Devarbes, 43 Boulevard Malesherbes, och har han erhållit de varmaste loford i den franska pressen. — Hans Ekegårdh, som ännu icke är äldre än 32 år, som som mycket ung till Paris. Han har äfven studerat i Tyskland. På den tiden hängaf han sig helt åt en annan sida af sin ovanliga rika konstnärskap: musik.

Det torde bli svårt för fackmännen att definiera Ekegårdhs målarteknik. Han söker icke uttrycksmedel. Han har dem i sin hand. Och han är fullt modern i sin konst, till och med stundom extravagant, men aldrig futuristiskt fömlande. En utpräglat kolorist, kan han med enkla medel åstadkomma en briljant färgverkan. Hans glödande solreflex kunna ge intressant af språkande fyrværker, och han är kanske någon gång alltför välkommen i sin sträfvan att fånga en impressionistisk effekt. Men hans framställning inträskrar alltid.

Hundrats maskerade.

Mexico City den 24 jan. — Ett hundrats maskerade barn och 150 federala soldater blefvo nyligen maskerade af rebeller nära Vanegas, enligt en rapport, som anlänt hit idag. Maj, Rebelo och kapten Ramirez med en handfull soldater voro de enda, som undkommo med livet.

Trust-budskapet.

President Wilson uppvisar personligen sitt budskap om lagstiftning angående trustar i kongressen.

Privata monopol ousaktiga.

JARNVAGARNA OCH STORINDUSTRIEN KRITISERAS.

I ett specialbudskap, som president Wilson i tisdags i v. personligen uppläste inför kongressens till sammans samlade båda hus, framlade han ett demokratiskt administrationsprogram med hänsyn till lagstiftningen angående trustar och andra former af storfirer. Presidenten utreder trustfrågan såsom "landet" fattar den, vidhåller att privata monopol äro ousaktiga och oförliga samt förklarar eftertryckligt, att samvetslösa affärer öfver allt i Unionen icke komma att gifva sig tillfreds, innan de kombinationsmedel utmonstrats, hvilka allmänheten stämplas såsom oförliga intrång på friheten i handel och värd.

Närmare utvecklande sitt program, framställde presidenten en lång räkka af förslag, bland hvilka de viktigaste: ett effektivt förhindrande af livandras verksamhet ingripande styrelser för stora korporationer såsom banker, bankbolag, m. fl.; ett lagstadgande, som tillerkommer mellanstatliga trafikkommissionen befogenhet att öfvervaka och reglera bankbolagens finansiella operationer i och för anskaffandet af opera med till samförstånd utveckling, säkerställande och förkofran; inrättandet af en rådgivande kommission vid domstolarnas sida, hvilken äroverför kunde vid föreliggande behof betjina affärsvärlden med upplysningsbely i fall af osäkerhet angående tolkning af lagbestämmelser inombredt; effektiva straff böra stipuleras och utmätta närhelst någon, ehv det vara må gör sig skyldig till lagbrytning af föremålsföret. Presidentens råd afvar hafva kommit till den erfarenheten att fristrafv utgöra det kraftigaste medel till bekämpandet af osunda manipulationer på trustväsendets område. Men i hvarje fall böra straffen drabbas de brottliga, ej företaget självt; "holding companies" (affärer, som till öfvergående del eller utslutande basera sitt business på inköp af aktier i andra företag för att ämnadelt försöka sig kontrollerande intresse i dessa) böra utn vidare förbjudras; äfven synes det af förlibandena påkalladt att lagstadga en inskränkning af enskilda personers rätt att korporera. Detta kan åtgärdas bringas därigenom att ägare af aktier i olika företag nödgas bestämna sig för hvilket af dessa de skilda äfva sin rösträtt på grundvalen af den aktiemassa, de själfständigt representera i affären; enskilda personer böra äga rätt att anhängiggöra ersättningsstämman med uppgift att förstöra vrak i norra Atlanten. De skola vara under Första Staternas kontroll. Ett internationellt signal-system skall praktiseras. För de nationer, som förklarar sig gå med de senare i kraft d. 1 juli 1915, vid hvilken tid de skola ha ratifierats af olika stater.

Sakerheten på hafvet.

En konferens beslutar viktiga förbättringar.

I tisdags f. v. afslögs i London en internationell kongress, som höllits i syfte att säkerställa Atlanttrafiken. Delegater från fjorton nationer närvarade. Presidenten, lord Mersey, refererade i slutet till alla de frågor, som af kongressen afhandlats och angåtts. Alla fartyg, ångare eller seglare, som äro i internationell route, seglats eller göra koloniser, måste, om de föra femtio eller flera personer ombord, hafva trådlös telegraf. Vakter måste alltid finnas vid sådan telegraf och den senares verksamhetsvidval vara minst 100 mil. Tillräckligt med lifbåtar måste finnas till antal, som uppgjorts öfver vissa bestämmelser. Några af besättningens måste hafva särskild förmåga att handtera sådana båtar och skaffa sig därför särskild utbildning och certifikat. Stationer komma att upprättas för patruller och isoberedning samt med uppgift att förstöra vrak i norra Atlanten. De skola vara under Första Staternas kontroll. Ett internationellt signal-system skall praktiseras. För de nationer, som förklarar sig gå med de senare i kraft d. 1 juli 1915, vid hvilken tid de skola ha ratifierats af olika stater.

Afliden ryktbar artist.

John Henry Frederik Bacon, den ryktbare mälaren, afled i söndags i London. Han målade konung George V:s och drottning Mary's kroning. Han var född 1865.

Omfattande stråk.

Två hundra tusen arbetare, anställda inom bygnadsfacket i London, England, nedlade i förlags arbetet och förklarade att de ej ämna återvända, förrän arbetsgifvarna tagit tillbaka sin fordran på "open shop".

Et valdigt projekt.

Ett förslag om byggande af en djup vattenväg för oceangående ångare från Montreal till Duluth, Minnesota, af Första Staternas och Canadas regeringar har framkastats af den internationella kommission, som har jurisdiktion öfver de båda ländernas gränsvatten.

Ohyggelig tragedi.

I ett nattkaffé i St. Petersburg utspelades tidigt i torsdags mörse en hemsk tragedi, i det en officer vid namn Kolzakov, af mycket fin familj, ihjälsköt kapellmästaren och en gitarspelare. Han sårade äfven en dotter till kapellmästaren i ena armen. Hon lär sedan ha blifvit vansinnig.

Fem personer brända till döds.

Fem personer omkommo en eldsvåda, som i måndags härjade i Notre Dame Dubois, Que. Offren voro Mrs. J. Robin och hennes två barn samt två andra barn vid namn Labreque. Elden uppstod genom explosion i en kamin.

UR SENASTE SVERIGEPPOST.

Bondetaget. — Våldsamt snöskred. — Pansarbåtstypen hemlighålles. — Notabelt dödsfall.

En af Göteborgs mera framstående läkare, med dr. Claes Otto Lötjén, afled den 8 dennes på morgonen i en ålder af 69 år.

Förre riksdagsmannen för Södra Åsbo och Bjäre härad O. Persson i Killebäckstorp, afled den 8 dennes, nära 75 år gammal. Han hade bevisat tjuo riksdagar.

Bondetagens arbetsutskott meddelar att rekvisition på listor ingått från alla landskap utom Häradalen, Västerbotten och Lappland. Ungefär 9,000 A- och B-listor utom Uppland. Historierna äro utsända. Uppvakningen i Stockholm är utsatt att äga rum fredagen den 6 febr. 1914. — Regeringen lär i dagarna ha utpräglat att inspektören af flottans öfningar till sjöss aniral W. Dyresen att afgifva utlåtande i pansarbåtstypfrågan. Hvilken öfver hvilka typer aniralen skall underkasta granskning kunna vederbörande ej lämna något som helst meddelande om, då regeringen stämtat remissen till flottinspektören som ett hemligt aktstycke.

Ett våldsamt snöskred inträffade på trettondagen i Åre. På grund af de hårda stormar, som rasat den sista tiden, hade vid Morvikshumlen hopats väldiga massor af snö, hvilka plötsligt lossnade och gled ned för en sluttning. Lavinan följde en bergssänka, där all skog, som fanns i vägen, aftröjdes öfver en 15-25 meter bred gata. En ung fru från Stockholm, som befann sig på en skivert ute i terrängen, blef så godt som fullständigt begrafv i snö. Hon lyckades dock hålla huvudet öfver snömassorna och ropa på hjälp. Först sedan den hårda snön undanskottats omkring henne, kunde hon frigöras. Hvarfret hon ommedelbart sökte läkarhjälp, då hon tydligen erhållit en del skador.

Sakerheten på hafvet.

En konferens beslutar viktiga förbättringar.

I tisdags f. v. afslögs i London en internationell kongress, som höllits i syfte att säkerställa Atlanttrafiken. Delegater från fjorton nationer närvarade. Presidenten, lord Mersey, refererade i slutet till alla de frågor, som af kongressen afhandlats och angåtts. Alla fartyg, ångare eller seglare, som äro i internationell route, seglats eller göra koloniser, måste, om de föra femtio eller flera personer ombord, hafva trådlös telegraf. Vakter måste alltid finnas vid sådan telegraf och den senares verksamhetsvidval vara minst 100 mil. Tillräckligt med lifbåtar måste finnas till antal, som uppgjorts öfver vissa bestämmelser. Några af besättningens måste hafva särskild förmåga att handtera sådana båtar och skaffa sig därför särskild utbildning och certifikat. Stationer komma att upprättas för patruller och isoberedning samt med uppgift att förstöra vrak i norra Atlanten. De skola vara under Första Staternas kontroll. Ett internationellt signal-system skall praktiseras. För de nationer, som förklarar sig gå med de senare i kraft d. 1 juli 1915, vid hvilken tid de skola ha ratifierats af olika stater.

Afliden ryktbar artist.

John Henry Frederik Bacon, den ryktbare mälaren, afled i söndags i London. Han målade konung George V:s och drottning Mary's kroning. Han var född 1865.

Omfattande stråk.

Två hundra tusen arbetare, anställda inom bygnadsfacket i London, England, nedlade i förlags arbetet och förklarade att de ej ämna återvända, förrän arbetsgifvarna tagit tillbaka sin fordran på "open shop".

Et valdigt projekt.

Ett förslag om byggande af en djup vattenväg för oceangående ångare från Montreal till Duluth, Minnesota, af Första Staternas och Canadas regeringar har framkastats af den internationella kommission, som har jurisdiktion öfver de båda ländernas gränsvatten.

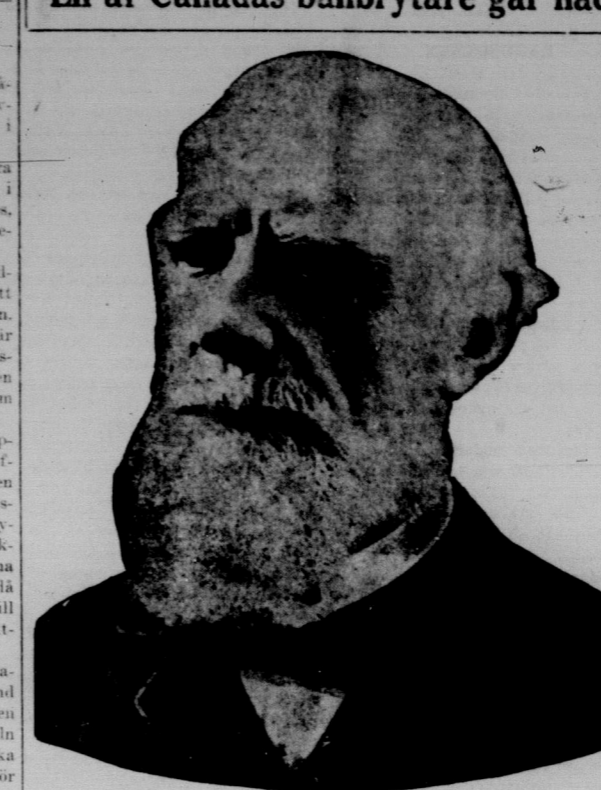
Ohyggelig tragedi.

I ett nattkaffé i St. Petersburg utspelades tidigt i torsdags mörse en hemsk tragedi, i det en officer vid namn Kolzakov, af mycket fin familj, ihjälsköt kapellmästaren och en gitarspelare. Han sårade äfven en dotter till kapellmästaren i ena armen. Hon lär sedan ha blifvit vansinnig.

Fem personer brända till döds.

Fem personer omkommo en eldsvåda, som i måndags härjade i Notre Dame Dubois, Que. Offren voro Mrs. J. Robin och hennes två barn samt två andra barn vid namn Labreque. Elden uppstod genom explosion i en kamin.

En af Canadas banbrytare går hädan

Lord Strathcona.

Lord Strathcona, Canadas "High Commissioner" i England, afled tidigt i onsdags mörse i London, i en ålder af 93 år. Han hade varit sjuk en tid. Han hade nämligen ådrager sig en stark förkylning vid sin hustrus begrafning och sedan dess blef han sinne och sämre. Hans sista timmar voro lugna, och han öfvertröddt till stilla.

Donald Alexander Smith föddes i Morayshire, Skotland, år 1820. Hans fader var en fattig farmare, och det var med knapp nöd denne kunde underhålla sin talrika familj, som var ganska stor, då Donald föddes. Han erhöi knappt utbildning i skolan på platsen, men han studerade mycket på egen hand och kompletterade därigenom sina kunskaper. Genom släktingars förmedling fick han anställning i Hudson's Bay Company's tjänst år 1838 och förflyttades sedan till Labrador kust. Hans ställning var här mycket underordnad och han erhöi endast 20 pund om året i lön. Men genom trötter arbete och en öfverflöd lyckades han vinna sina förmåns förtroende, och sedan han tillträtt 13 år på Labrador kasta klimat blef han utnämnd till "chief trader" och slutligen till "chief factor".

Under denna tid hotades han med blindhet genom att ständigt se de vida snöflöten, han blef tvungen att företa en äfventyrlig resa till Quebec, där han underkastades en operation, som utöfval lyckad. Midt i denna förtog han resan tillbaka till Labrador i sällskap med de indianer. De möttes af förfärliga snöstormar, och alla tre hans följeslagare afled på vägen. Ensam befann han sig i ödemarken, honna mil från sin post, men med uppbyggande af sina yttersta krafter lyckades han taga sig fram. Efter den resan steg han snabbt i graderna i ledagets tjänst. Donald Smith öfverordnade hade sett, att de i honom hade en man som de hölt kunde lita på, och hvilkens erfarenhet kunde blifva till nytta till den allra största nytta. Han flyttades därför 1851 till viktigare platser i nordvästern. Här blef han synnerligen aflydd, särskildt af indianerna, hvilka han behandlade mildt, och han lyckades under stora svårigheter återställa lugn och ordning och det utan de blodiga indianuppropp, som samtidigt rasade i Första Staterna.

Då en regubunden regering upprättats i nordvästern, kunde man naturligen icke undvara en man af Mr. Smiths ovanliga förmåga. 1870 utnämndes honom canadensiska regering till medlem af "first council of Northwest Territories". Den 30 december samma år valdes han till representant för staden Winnipeg i Manitobas legislatur. Kort därefter utnämndes honom Selkirk valkrets till underhuset i Ottawa. Mr. Smith arbetade, då han var medlem af legislaturen och parlamentet, i synnerhet för ryktberöskans och framkom med förslag om förbud mot försäljning af berusande drycker till indianer.

År 1874 resignerade Smith som medlem af Manitobas legislatur. Han ämnade sig nästan utslutande af järnvägsbygge, och 1878 förnade han sig med J. J. Hill och andra och bildade ett syndikat, som köpte Minneapolis och St. Paul railway, därefter Great Northern. Han hjälpte äfven till att bilda C.P.R. Company, och 1880 blef han en af direktörerna. Samma år blef han beograd i allmänt val till parlamentet. Som han nu var fullt upptagen med stora företag, brödde han sig icke om att åter söka blifva vald. 1882 blef han vice president af Bank of Montreal och 1887 blef han president. 1886 blef han af drottning Victoria dubbad till ridmare af St. Michael och St. George. 1880 blef han guvernör af Hudson Bay Company. Vid allmänna valet 1887 måste Sir Donald Smith kämpa för de konservativa inträsen i West Montreal. Han talade icke mycket i parlamentet vid denna tid, men han var därför icke en överskann medlem. Bl. a. var han en af dem, som skapade Canadian Banking act, och 1896 var han delegat till Manitobaregeringen angående skolfrågan, som då var brännande.

Under sista månaderna af den konservativa regeringens tid utnämndes Sir Donald Smith 1896 till Canadas "High Commissioner" i London efter Sir Charles Tupper, och samtidigt erhöi han af drottningen stora korset af ridarordenarna St. Michael och St. George. Hans vidtomfattande kunskap om Canada och hans ovanliga begåfning och förmåga gjorde honom särskildt lämplig för denna post. Hans nästan obegränsade gästfrihet och hjärtliga mottagande af alla utländsare, som besökte London, gjorde honom synnerligen populär. Ehuru Sir Donald Smith's utnämning hade politisk karaktär, behöll han sitt ämbete, som om ingenting inträffat, när Sir Wilfrid Laurier kom till makten. År 1907 tilldelades honom titel af Lord Strathcona and Mount Royal. Med denna värdigt steg hans prestige, och han använde nu hela sitt inflytande till Canadas förel. I öfverflöd arbetade han äfven med mycken kraft, och i synnerhet lagar, som röorde kolonierna, inträskrade honom. När kriget bröt ut i Sydafrika, utrustade han på egen bekostnad 540 man från nordvästern, och de deltog med den största utmärkelse i kriget. 1887 blef han L. L. D. vid Cambridge universitet och 1892 vid Yale. År 1900 tilldelades honom titel af Lord Strathcona and Mount Royal. Med denna värdigt steg hans prestige, och han använde nu hela sitt inflytande till Canadas förel. I öfverflöd arbetade han äfven med mycken kraft, och i synnerhet lagar, som röorde kolonierna, inträskrade honom. När kriget bröt ut i Sydafrika, utrustade han på egen bekostnad 540 man från nordvästern, och de deltog med den största utmärkelse i kriget. 1887 blef han L. L. D. vid Cambridge universitet och 1892 vid Yale. År 1900 tilldelades honom titel af Lord Strathcona and Mount Royal. Med denna värdigt steg hans prestige, och han använde nu hela sitt inflytande till Canadas förel. I öfverflöd arbetade han äfven med mycken kraft, och i synnerhet lagar, som röorde kolonierna, inträskrade honom.

Den sista färden.

Under stora högtidigheter har ankerdrottning Sofia vigts till grafvens ro i Riddarholmskyrkan.

En gripande sorgakt.

MANGA FURSTLIGA PERSONER VORO NÄRVARANDE.

Ankerdrottning Sofia vigdes torsdagen d. 8 jan. under stora högtidligheter till grafvens ro i den gamla Riddarholmskyrkan. Begravningsdagen ingick med synnerligen stark köld — 16 a 17 grader — som dock längre fram på förmiddagen något gaf sig — vid middagstiden visade sålunda termometern endast 6 a 7 grader. Men samtidigt med att temperaturen steg, började ett rikt snöfall, som stundtals öfvergick till fullständigt sväräder.

Redan tidigt på förmiddagen var mycket folk i rörelse, särskilt i de trakter af gamla staden, där sorgfästet komme att passera, och ju längre det led närmare 12-slaget — då begrafningshögtidigheterna i Slotskapellet tätt sin början — ju mera följande skarorna, och redan kl. 12 var utmed processionsvägen från slotsbacken till Riddarholmskyrkan bildad en enda stor mängdbild hvar af åskådare.

Kl. half 11 började Serafimerkloster i den äldriga grafkyrkan — som redan då var rikt upplyst — att ringa, och ringningen fortgick utan afbrott till kl. half 12, då samtliga öfriga kyrks kloster instämde i konserten. Äfven från Skansans Hällestadstapel ägde minnesringning rum från kl. half 11 till 12. Inflyttadresten sålunda naturligtvis kring slottet, och redan strax efter kloeken 11 började mängden af dem, som erhållit inbjudningskort till slottskapellet, att infinna sig. De festa åkan. Borggården blef också snart nog till en god del fylld af bilar och ekipager. Utom för begrafningsgästerna var borggården afstängd.

Utöfvar på Slotsbacken — innanför de grofva kättingarna utmed öfverbyggnaden och ömrk, obelisker — samlades tidigt stora folkskaran, som trots högt ut trots yrsväder, och hit församlade sig allt flera åskådare. En ånsenlig polisstyrka var utkommanderadt till ordningens upprätthållande — och fram mot kl. 12 kommo trupperna ur Slotsbackens gränser. Fram Slotsbacken räknat bestod den dubbla hocken af Svö lifgarder, Göta lifgarder, Positionärlifvet, Drott och Karbergskadetterna. På Riddarholmskyrkan samt i slottsvallvet hade Sveagardister i björkskinnsskor placerade. Trupperna medförde "fana och spel" och musikkåren voro så placerade, att sorgarselen — det var Nordvys sig sorgarselen — som spelades — öfverflöt tonade under hela processionen.

Särskilt vackra sorgdekorationer märktes på Skandinaviska kreditbankens och ett bredvilligt ämbets utstyrt till Slottskapellet. När 12-slaget ljud, tydnade klokringningen och ceremonien inne i slottskapellet tog sin början. Snöfallet var alltför lika intensivt och trupper och åskådare förvandlades snart till snögubbar. Inne i slottskapellet hade främst i ordning redan humit bli afsevär. Framme i koret syntes ett flertal herrar i lysande höf- och ämbetsuniformer samt djupt sorgkladda damer. På läktaren, som uppförts till höger i koret, började de främmande diplomaterna i lysande uniformer strömma till. — Vantra sidan af kapellet var till största delen upptagen af damer. Där hade särskild en talrik kontingent Sofiasstrafv bänk sig. Högsta sidan hänkrad fylldes till största delen af öfverföra från armén och flottan, mellan civila ämbets- och tjänstemän sitta i stöten här och härt. På båda sidor om den i ryd och guld skirmande kistan framme i koret strålade kandelabrarerna och höllo drabander vakt. På kistans lock syntes en blomstergrupp i rött, som för åskådarna dölde den på kistan placerade kronan.

De med sorgfull behållna kandelabrarna på sina väldiga piedestaller utefter kapellets båda långvägar strålade i elektriskt ljus, flankerade af ingetrid, och utifrån trängde det glödande solet af kyrkklostermas målmång in. — Så precis kl. 12 spelade orgeln upp (Forts. å sid. 4.)

gen en för Canada ytterst betydelsefull epok. Lord Strathcona gifte sig, medan han var bosatt i nordvästern, med en dotter till Richard Hardisty, som var en framstående tjänsteman i Hudson Bay Co. Deras dotter och enda barn gifte sig med dr. Robert J. B. Howard, och de hafva flera barn. Lady Strathcona afled som bekant den 12 november förlidet år. Lord Strathcona begrafades under stora högtidligheter i måndags.